บทที่ 2
ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวความคิด

การวิเคราะห์โครงการเป็นแนวคิดทฤษฎีที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องผลตอบแทนที่ได้กลับมาจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในโครงการต่างๆ ซึ่งการวิเคราะห์และประเมินโครงการ โดยทั่วไปจะอาศัยทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทน (cost-benefit analysis) การศึกษาครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์ทางด้านการเงินเป็นส่วนใหญ่

การวิเคราะห์ด้านการเงิน (financial analysis)

การวิเคราะห์การเงินนั้น เน้นหนักการตระเตรียมงบการเงินล่วงหน้า เพื่อนำมาประเมินโครงการในเชิงเศรษฐกิจและการกำหนดขนาดเงินลงทุนที่ต้องการ การจัดทำงบการเงินล่วงหน้า (preformance statement) จำเป็นต้องนำข้อมูลจากการศึกษาด้านการตลาด และด้านเทคนิคมาประกอบการคาดคะเนรายรับและต้นทุนเพื่อกระทำการตัดสินใจ หากโครงการมีความไม่แน่นอนสูง ก็อาจจำเป็นต้องเสาะหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลง (sensitivity analysis) และถ้าจำเป็นก็อาจต้องทำการวิเคราะห์ความเสี่ยง (risk analysis) ร่วมด้วย

จากรายละเอียดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ด้านการเงินเป็นการมุ่งเน้นเพื่อการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของโครงการหรือเงินลงทุน และผลตอบแทนของโครงการ หรือผลกำไรทางการเงินของโครงการ สำหรับวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อวิเคราะห์ว่าโครงการที่กำลังดำเนินงานอยู่ให้ผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ กล่าวคือผลตอบแทนที่ได้รับควรจะสูงกว่าเงินที่ลงทุนไป โดยคำนึงถึงค่าเสียโอกาส ซึ่งอยู่ในรูปของอัตราส่วนลด (discount rate)

ในการวิเคราะห์ทางการเงินของโครงการมักจะวิเคราะห์ด้านต่างๆดังนี้

1. กระแสการไหลเวียนของเงินสดของโครงการ (cash flow)

รวบรวมงบการเงินต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์กระแสเงินสดของโครงการ (cash flow) อันประกอบด้วย กระแสเงินสดรับ กระแสเงินสดจ่าย และกระแสเงินสดสุทธิ เป็นต้น ดังนั้นในการวิเคราะห์กระแสการไหลของเงินสดของโครงการจะเป็นรายการที่รวมเอาเฉพาะรายการที่เป็นเงินสดจริง ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่ากระแสการไหลของเงินสดจะเป็นผลบวก ของกระแสกำไรรวมกับค่าเสื่อมราคา การวิเคราะห์กระแสการไหลเวียนของเงินสดจึงเป็นการวิเคราะห์เบื้องต้น ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ในลำดับต่อไป

กระแสเงินสดสุทธิ (Net Cash Flow) = กระแสเงินสดรับ - กระแสเงินสดจ่าย

2. มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Worth : NPW หรือ Net Present Value : NPV)

มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ หมายถึง การประเมินหาผลรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดทั้งรับและจ่ายที่เกิดขึ้นตลอดช่วงอายุของโครงการ โดยการลดค่าด้วยอัตราส่วนลด ซึ่งการคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$NPV = \sum_{t=1}^{n} \frac{B_t - C_t}{(1 + i)^t}$$

เมื่อ NPV = มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ

B_t = ผลตอบแทนในปีที่ 1, 2, 3,....., n

C_t = ค่าใช้จ่ายในปีที่ 1, 2, 3,....., n

i = อัตราดอกเบี้ยหรือค่าเสียโอกาส (อัตราส่วนลด)

t = ปีของโครงการ คือ ปีที่ 1, 2, 3,....., n

n = อายุของโครงการ

3. อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : B/C Ratio)

อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทน ซึ่งวัดออกมาในรูปของค่าปัจจุบันของผลตอบแทน เทียบกับค่าปัจจุบันของต้นทุนที่จ่ายไปในการดำเนินการโครงการหนึ่ง

สำหรับการคำนวณอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนนั้น ในทางธุรกิจ เรียกว่าดัชนีกำไร (Profitability Index : PI) ซึ่งมีวิธีการคำนวณเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน} = \frac{PVb}{PVc} = \frac{\sum_{t=1}^{n} \frac{B_t}{(1+i)^t}}{C_o + \sum_{t=1}^{n} \frac{C_t}{(1+i)^t}}$$

โดยที่ PVb = มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลตอบแทนทั้งหมด

PVc = มูลค่าปัจจุบันของกระแสต้นทุนทั้งหมด

C_0 = ค่าลงทุนในปีปัจจุบัน

C_t = ค่าใช้จ่ายในปีที่t (t = 1, 2,....., n)

B_t = ผลตอบแทนในปีที่ (t = 1, 2,....., n)

i = อัตราส่วนลด (discount rate)

4. อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return : IRR)

อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับทั้งหมดเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่ายทั้งหมด หรือ หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) ของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์พอดีนั่นเอง

การคำนวณหาค่าอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ สามารถคำนวณได้ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 วิธีการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีก (trial and error) เป็นวิธีการทดลองซ้ำ เพื่อทดสอบหาระดับของอัตราส่วนลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการเป็นศูนย์ ซึ่งอัตราส่วนลดนั้นก็คืออัตราผลตอบแทนภายในโครงการนั้นเอง วิธีการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีกนั้นกว่าจะหาอัตราส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการเท่ากับศูนย์พอดีนั้นทำได้ยากและเสียเวลามากจึงไม่สะดวกในการใช้

วิธีที่ 2 วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ (Interpolation) ซึ่งหาได้จากสูตรการคำนวณดังนี้

$$IRR = DR_L + (DR_U + DR_L)\ \frac{NPV_L}{NPV_L + NPV_U}$$

โดยที่ DR = อัตราส่วนลด (Discount Rate)

DR_L = Lower discount rate

DR_U = Upper discount rate

NPV = ค่าของ Net Present Value หรือ Net Present worth

NPV_L = Lower Net Present Value

NPV_U = Upper Net Present Value

5. การวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อต้นทุนจะต้องคำนวนหาผลตอบแทนและต้นทุน ในส่วนของผลตอบแทนนั้นได้มาจากผลคูณของราคากับปริมาณผลผลิต ดังนั้นเมื่อราคาหรือปริมาณของผลผลิตเปลี่ยนแปลงก็จะมีผลทำให้รายได้รวมเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนและต้นทุนรวมของโครงการ

ในการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนนั้นสามารถแยกวิเคราะห์ได้ดังนี้

ต้นทุนรวม (Total Cost : TC) = ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Investment Cost)
+
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (Operating Cost)

ผลตอบแทน (Benefit) หรือ รายได้รวม (Total Revenue : TR)
= ราคา (P) x ปริมาณ (Q)

จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่สำคัญในการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนคือ ความผันแปรของต้นทุนรวม ความผันแปรของราคา และความผันแปรของปริมาณ

สำหรับการวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลงจะเป็นการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวในขั้นต้น ว่ามีผลกระทบต่อผลตอบแทนสุทธิของโครงการอย่างไร ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้ผู้ประเมินโครงการทราบว่าหากตัวแปรไม่เป็นไปตามที่ประมาณการจะมีผลทำให้ผลตอบแทนสุทธิของโครงการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพหรือมีความแม่นตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

6. การประเมินผลจากการวิเคราะห์

เกณฑ์ต่างๆที่ใช้ในการพิจารณาทางการลงทุนจะทำให้ผู้วิเคราะห์โครงการลงทุนทราบว่าโครงการนั้นๆ ให้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพึงพอใจหรือไม่ และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อโครงการ ซึ่งโดยปกติแล้วโครงการที่ถือเป็นโครงการที่ควรลงทุนจะต้องให้ค่าต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

(ก) มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV)

ถ้ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ(NPV)ที่คำนวณได้มีค่าเป็นบวก แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการ ลงทุนสูงกว่าอัตราส่วนลด และถ้ามูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเป็นศูนย์ แสดง

ว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับอัตราส่วนลดพอดี ซึ่งทั้งสองกรณีสามารถยอมรับโครงการได้ แต่ถ้าหากมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิมีค่าเป็นลบ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับจากโครงการต่ำกว่าอัตราส่วนลด นั่นคือเกิดการขาดทุน โครงการนั้นไม่สามารถยอมรับได้จึง ควรล้มเลิกไป

(ข) อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio)

ถ้าหากผลของการคำนวณอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1 ($B/C \geq 1$) แสดงว่าผลตอบแทนที่ได้จากโครงการจะมีมากกว่าหรืออย่างน้อยที่สุดเท่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการดำเนินงานโครงการนั้น

(ค) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ(IRR)

ถ้าหากผลของการคำนวณ NPV มีค่าออกมาเป็นบวก แสดงว่าอัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณมีค่าต่ำเกินไป จึงควรเปลี่ยนมาลองใช้อัตราส่วนลดที่สูงขึ้น หากผลลัพธ์ที่ได้ออกมาเป็นลบ แสดงว่าอัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณสูงเกินไป ทั้งนี้อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ(หรืออัตราส่วนลด)ที่ได้ควรมีค่าสูงเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ของธนาคารพาณิชย์ถัวเฉลี่ยหรือสูงกว่าต้นทุนของเงินทุน

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีและทบทวนผลงานวิจัยต่างๆ พบว่ามีงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีแต่เป็นการมุ่งเน้นศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลกระทบกับการใช้บริการสอบบัญชี ดังนี้

พรหมินทร์ รธนิธย์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยในการเลือกใช้บริการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บริการการสอบบัญชี ความต้องการใช้บริการเสริมด้านอื่นๆ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการจากผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาใช้วิธีออกแบบสอบถามจากบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 105 บริษัท โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มและเลือกตัวอย่าง โดยใช้วิธี Simple Random Sampling ดังนี้ ประเภทอุตสาหกรรม 35 ตัวอย่าง ประเภทบริการ 35 ตัวอย่าง และประเภทพาณิชยกรรม 35 ตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC$^+$

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยในการเลือกใช้บริการการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ลำดับแรก คือ คุณภาพการให้บริการสอบบัญชี ได้แก่ การแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าอย่างรวดเร็ว ผู้ให้บริการสอบบัญชีมีความรู้ความชำนาญ การให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือ

จากการสอบบัญชี การเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้าได้เป็นอย่างดี การเสนอรายงานถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงและตรงต่อเวลา ลำดับที่ 2 คือ ประสิทธิภาพในการให้บริการการสอบบัญชี ได้แก่ การมีเทคนิคในการสอบบัญชีที่ได้ผลในระยะเวลาที่กำหนด และลำดับที่ 3 คือ การให้บริการที่มีความแตกต่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ ได้แก่ การมีบริการเสริม เช่น สามารถให้คำปรึกษาทางภาษีอากรและการช่วยเหลือการวางระบบบัญชีได้ และการคิดค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม

ยิ่งกว่านั้นผลการศึกษายังได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการจากผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่ดังนี้ ติดต่อผู้สอบบัญชีได้ยาก ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมภายหลังการสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีไม่สามารถให้คำปรึกษาทางภาษีอากร ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีสูงเกินไปและสำนักงานสอบบัญชีไม่มีเทคนิคในการตรวจสองให้แล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด

สำหรับข้อเสนอแนะจากการศึกษานั้นได้เสนอแนะให้สำนักงานสอบบัญชีควรมีการให้บริการเสริมทางด้านอื่นๆด้วยอาทิ เช่น การช่วยวางแผนทางภาษีอากร ปรับปรุงและออกแบบระบบบัญชี จะต้องเน้นในเรื่องของคุณภาพของการให้บริการ เช่น จะต้องสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วหรือมีทีมงาน หรือผู้ให้บริการจะต้องมีความรู้ ความชำนาญในการสอบบัญชี และควรต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่จะบริการต่อลูกค้า

นฤนาถ มาลัยรัตนา (2541) ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่เลือกใช้บริการการวางระบบบัญชีของบริษัท สำนักงาน เอสจีวี-ณ ถลาง จำกัด สาขาภาคเหนือ พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่เลือกใช้บริการการวางระบบบัญชีของบริษัท สำนักงาน เอสจีวี-ณ ถลาง จำกัด สาขาภาคเหนือ มากที่สุดอันดับแรก คือ คุณภาพการให้บริการการวางระบบบัญชี อันดับสอง คือ อัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ อันดับสาม คือ สถานที่ตั้งของบริษัท สำนักงาน เอสจีวี-ณ ถลาง จำกัด สาขาภาคเหนือ และอันดับสี่ คือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้บริการการวางระบบบัญชี

คุณภาพการให้บริการการวางระบบบัญชี ที่ลูกค้าให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นคือ ผู้ให้บริการต้องมีความรู้ความชำนาญ สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และให้บริการที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ

ลักษณะการให้บริการการวางระบบบัญชี ที่ลูกค้าให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นคือ ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถ ผู้ให้บริการสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วตามความต้องการของลูกค้า อธิบายงานอย่างถูกต้องและง่ายต่อการทำความเข้าใจ ไม่ทำให้ลูกค้า

เกิดปัญหาจากการใช้บริการ เก็บรักษาความลับของลูกค้าได้ และมีการให้บริการที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ

ปัจจัยภายนอกอื่นที่ลูกค้าให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการก็คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ การแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงมากขึ้น ส่วนปัจจัยภายในองค์การที่ลูกค้าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการการวางระบบบัญชี มากกว่าปัจจัยด้านอื่น คือ การขยายตัวของธุรกิจ ปริมาณงานที่มากขึ้น และระบบการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

ปัญหาที่ลูกค้าส่วนใหญ่พบจากการใช้การวางระบบบัญชีของบริษัท สำนักงาน เอสจีวี-ณ ถลาง จำกัด สาขาภาคเหนือ ได้แก่ ปัญหาเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการสูงเกินไป ผู้ให้บริการไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าได้รวดเร็วตามความต้องการ ระบบบัญชีที่วางไว้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ รูปแบบคู่มือปฏิบัติงานระบบบัญชียากต่อการทำความเข้าใจ ไม่มีการให้บริการหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามข้อตกลง และผู้ให้บริการละทิ้งหน้าที่หรือขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน และควรเน้นเรื่องการให้บริการหลังจากปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามข้อตกลง

สุกัญญา จันทรประภาพ (2542) ทำการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีของธุรกิจ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือ ปัจจัยทางด้านการบริการ การส่งเสริมการตลาดโดยการให้บริการที่ครบวงจร อัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการที่เหมาะสมกับปริมาณของเอกสาร และสถานที่ตั้งของสำนักงานบัญชี ตามลำดับ

ปัจจัยทางด้านการบริการ ลูกค้าให้ความสำคัญในเรื่องของผู้ให้บริการต้องมีความรู้ความชำนาญ มีความรับผิดชอบ และเก็บรักษาความลับของลูกค้าได้ ส่วนบริการเสริมด้านอื่นๆ ที่บริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัด ต้องการก็คือ การให้คำปรึกษาทางด้านภาษีอากรและกฎหมายธุรกิจ ส่วนปัญหาที่บริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัดพบเมื่อมาใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีก็คือ ผู้ให้บริการไม่สามารถอธิบายงานและจัดทำรายละเอียดประกอบงบการเงินได้ ค่าธรรมเนียมในการให้บริการสูงเกินไป และผู้ให้บริการไม่มีความรับผิดชอบ ตามลำดับ

ในส่วนของงานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost-Benefit Analysis) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์และประเมินโครงการ เพื่อการลงทุนทั้งของภาครัฐและเอกชนอย่างแพร่หลาย เท่าที่ศึกษาพบในขณะนี้มีดังนี้

สุมณฑล ปานรัตน์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "กรณีศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโรงงานผลิตแผ่นพื้นคอนกรีตสำเร็จรูปในจังหวัดอุตรดิตถ์" โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการตลาด ด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านการเงิน

ในส่วนการวิเคราะห์ด้านการเงินนั้นได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนโดยเฉลี่ย (ARR) ภายในระยะเวลา 10 ปี พบว่าอัตราร้อยละ 32.2 ซึ่งเป็นที่น่าพอใจ ระยะเวลาคืนทุน (PB) เท่ากับ 5 ปี 5 เดือน 13 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาคืนทุนที่เหมาะสมสำหรับประเภทธุรกิจนี้ อัตราผลตอบแทนของโครงการ (IRR) หรืออัตราลดค่า ที่ทำให้กระแสเงินสดสุทธิที่คาดว่าจะได้รับภายในระยะเวลา 10 ปี เท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรกนั้นผลการคำนวณได้เท่ากับร้อยละ20.05 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการซึ่งกำหนดไว้เท่ากับร้อยละ 19 ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เมื่อพิจารณาประกอบกับการวิเคราะห์ด้านอื่นๆ ตามที่กล่าวแล้วได้ข้อสรุปว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุน

นพดล ยศทวี (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนตั้งศูนย์จำหน่ายวัสดุก่อสร้างในจังหวัดสุโขทัย" โดยทำการวิเคราะห์ทางด้านการตลาด การจัดการ และการเงิน

ผลการศึกษาด้านการตลาดพบว่าตลาดยังมีความต้องการเหลืออยู่อีกมากจึงเป็นช่องทางที่จะเข้าไปลงทุนตั้งศูนย์จำหน่ายวัสดุก่อสร้างในจังหวัดสุโขทัย

สำหรับผลจากการศึกษาวิเคราะห์ด้านการจัดการพบว่า โครงการต้องการเงินทุนทั้งสิ้น 6,000,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงาน 50,000 บาท ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวร 5,717,100 บาท และใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน 232,900 บาท โดยจัดตั้งโครงการในรูปของห้างหุ้นส่วนจำกัด และจัดโครงสร้างองค์กรตามหน้าที่ซึ่งมีพนักงานทั้งหมด 11 คน กำหนดสถานที่ตั้งโครงการที่เขตสุขาภิบาลอำเภอศรีสำโรง

ส่วนผลจากการศึกษาด้านการเงินนั้นได้พบว่า โครงการลงทุนตั้งศูนย์จำหน่ายวัสดุก่อสร้างในจังหวัดสุโขทัย มีความเป็นไปได้ กล่าวคือ โครงการให้ค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก ณ อัตราคิดลดร้อยละ 19.5 และ เท่ากับ 286,335.15 บาท ให้อัตราผลตอบแทนลดค่าเท่ากับร้อยละ 26 และมีระยะเวลาในการคืนทุนเท่ากับ 2 ปี 10 เดือน ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ โครงการต้องให้ผลตอบแทนจากการลงทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 19.5

ดุสิต เต็งไตรรัตน์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนทางการเงินของโครงการโรงโม่หิน : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน" เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมการลงทุนในโครงการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทน

ผลการศึกษาพบว่า โรงโม่หินที่ใช้เทคนิคการผลิตแบบที่ 1 ซึ่งใช้ jaw crusher เป็น primary crusher และ cone crusher เป็น secondary และ tertiary crusherให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนมากกว่าแบบที่ 2 ซึ่งใช้ impact crusher เป็น secondary และ tertiary crusher ถึงแม้ว่าเทคนิคแบบแรกจะมีราคาแพงกว่า

สรุปได้ว่าโครงการโรงโม่หิน มีความเป็นไปได้เชิงเศรษฐศาสตร์และมีความเหมาะสมต่อการลงทุนโดยทุกเทคนิคการผลิตของโครงการที่ทำการศึกษากล่าวคือ ให้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มากกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดทุกกรณี โดยเฉพาะเทคนิคการผลิตแบบที่ 1 ขนาดกำลังการผลิต 700 ตันต่อชั่วโมง ให้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการสูงสุด คือ ร้อยละ 235 ส่วนโครงการที่ให้อัตราผลตอบแทนภายในต่ำสุดคือโครงการที่ใช้เทคนิคการผลิตแบบที่ 2 ขนาดกำลังการผลิต 300 ตันต่อชั่วโมง กล่าวคือให้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการร้อยละ 85 สำหรับมูลค่าปัจจุบันของโครงการ (NPV) ของทุกเทคนิคและทุกขนาดการผลิตมีมูลค่าปัจจุบันของโครงการที่ใช้อัตราส่วนลดร้อยละ 18 ต่อปี มากกว่า 0 ทุกกรณี และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C Ratio) มากกว่า 1 ทุกกรณีด้วยเช่นเดียวกัน

สุโรจน์ นิมมลรัตน์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์-ผลตอบแทน การลงทุนผลิตตู้สาขาโทรศัพท์อัตโนมัติ" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ และประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนผลิตตู้โทรศัพท์สาขาอัตโนมัติ และต้องการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมความเหมาะสมของขนาดและรูปแบบของเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้กับการลงทุน การศึกษานี้ได้ดำเนินไปในกลุ่มโรงงาน ที่จะจัดตั้งขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน

ผลการศึกษาพบว่า โครงการผลิตตู้โทรศัพท์สาขาอัตโนมัตินี้ ถ้าได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในอัตราภาษีร้อยละ 16.5 ในอัตราคิดลดร้อยละ 8.0 ผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) จะมีค่าร้อยละ 22.2 อัตราผลตอบแทนได้รับสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคาร ผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.22 สำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่ามากกว่าศูนย์ เป็น 45.63 ล้านบาท ผลที่ตามมาพบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนตลอดโครงการ มีค่าเป็นร้อยละ 22.0 แต่เมื่อวิเคราะห์คิดอัตราคิดลดที่ร้อยละ 10.0 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนภายในโครงการ จะมีค่าเป็นร้อยละ 22.2 ผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่าเป็น 1.19 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 และอัตราผลตอบแทนสุทธิจะมีค่ามากกว่าศูนย์ เป็น 35.59 ล้านบาท ทั้งนี้

โครงการจะได้รับผลตอบแทนตลอดโครงการเป็นร้อยละ 19.0 จากผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่า ผลการตอบแทนการลงทุนมีค่ามากกว่าต้นทุนระหว่างร้อยละ 19 – 22 ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุนเพื่อผลิตตู้โทรศัพท์สาขาอัตโนมัติ

ปัญญา พิเชียรสุนทร (2540) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน" เป็นการศึกษาเพื่อหาปริมาณความต้องการรถยนต์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และต้นทุนผลตอบแทนในการลงทุนเป็นตัวแทนจำหน่าย โดยกำหนดส่วนแบ่งตลาดเป็น 3 กรณีคือ ร้อยละ 30 35 และ 40

ผลการศึกษาพบว่าปริมาณความต้องการรถยนต์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ด้านการลงทุนมีความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์และเหมาะสมแก่การลงทุน กล่าวคือทุกกรณีของส่วนแบ่งทางการตลาด ให้มูลค่าปัจจุบันของผลได้สุทธิของโครงการมากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนมากกว่า 1 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงสุด ส่วนกรณีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 40 มีความไหวตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทน หรือความผันแปรของส่วนแบ่งตลาดและความผันผวนของต้นทุนน้อยที่สุด

สุภมาส ธนันชัย (2543) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนของธุรกิจสถานตรวจสภาพรถในจังหวัดเชียงใหม่" เพื่อต้องการทราบถึงต้นทุน ผลตอบแทน อัตราผลตอบแทน และความไหวตัวของโครงการดำเนินธุรกิจสถานตรวจสภาพรถเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนโดยการคำนวณจากค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในของธุรกิจ (IRR) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) ระยะเวลาคืนทุน (PB) และการวิเคราะห์ความไหวตัวของโครงการสถานตรวจสภาพรถเอกชน ณ อัตราคิดลดร้อยละ 8.75

ผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจนี้มีความเหมาะสมต่อการลงทุนเนื่องจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับ 1,030,955 บาท อัตราแผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 62 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 1.24 และระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 1 ปี 10 เดือน เมื่อทำการวิเคราะห์ความไหวตัวของธุรกิจพบว่า ธุรกิจจะดำเนินต่อไปได้แม้ว่าต้นทุนในการประกอบธุรกิจจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15 หรือผลตอบแทนของโครงการจะลดลงร้อยละ 15 หรืออัตราคิดลดจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 19 เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความไหวตัวพบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิมากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และค่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนมากกว่า 1 อย่างไรก็ตามผลการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า แม้ว่าผลการวิเคราะห์จะพบว่ามีความสามารถในการดำเนินธุรกิจไปได้ แต่ต้อง

คำนึงถึงจำนวนผู้ประกอบการที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หากเป็นเช่นนั้นย่อมส่งผลต่อผลตอบแทนในอัตราที่ลดลง

2.3 บริษัทที่ปรึกษาและฝึกอบรมทางการบัญชี

วิชาชีพบัญชีถือว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความจำเป็นและมีความแพร่หลายในธุรกิจต่างๆ มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจจะตกต่ำลงก็ตาม อย่างไรก็ดีกฎหมายได้กำหนดให้นิติบุคคลทั้งหลายต้องจัดทำบัญชีตามประเภทของธุรกิจ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความสามารถทางการบัญชีเข้ามาช่วยในงานดังกล่าว วิชาชีพบัญชีประกอบด้วยอาชีพที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. การประกอบอาชีพเป็นนักบัญชี
2. การประกอบอาชีพเป็นผู้สอบบัญชีและที่ปรึกษาทางการบัญชี

ไม่ว่าจะประกอบวิชาชีพบัญชีในแขนงใดผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีทักษะและความชำนาญในวิชาชีพ ในอดีตส่วนใหญ่จะได้จากการเรียนรู้จากการสะสมประสบการณ์จากประกอบอาชีพในช่วง 1-3 ปีแรก จะเห็นได้ว่าในภาวะปัจจุบันผู้จบการศึกษาใหม่จะประสบปัญหาไม่มีประสบการณ์จึงทำให้โอกาสที่จะได้รับเลือกเข้าทำงานน้อยลง ดังนั้นการได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยเน้นทักษะในการนำเอาความรู้ทางวิชาการที่เรียนมาไปใช้ในการทำงานให้ได้ประสิทธิภาพรวดเร็วยิ่งขึ้นเปรียบเสมือนการให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ตัวผู้อบรมเพื่อให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะทำงานในระยะเวลาที่สั้นลง โดยอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากบริษัทที่ปรึกษาและฝึกอบรมทางการบัญชี

ดังนั้นสถาบันที่จะให้การอบรมทักษะในวิชาชีพดังกล่าวจึงมีความจำเป็นและเป็นที่สนใจแก่ผู้จบการศึกษาในวิชาชีพบัญชีที่จะเข้ารับการฝึกอบรมก่อนที่จะเข้าปฏิบัติงานจริงตนองค์กรต่างๆ นอกจากนี้ในส่วนขององค์กรเองอาจจะพัฒนาทักษะบุคลากรได้โดยให้ทางสถาบันเข้าไปจัดการฝึกอบรมวิชาการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขององค์กรนั้น ๆ โดยเฉพาะ

นอกจากนี้ ในการประกอบธุรกิจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่จัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามประเภทของกิจการนั้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 ซึ่งถือเป็นกฎหมายบัญชี กล่าวคือกำหนดให้บริษัทหรือหุ้นส่วนจดทะเบียนในประเทศไทย และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศต้องยื่นงบการเงินที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่อส่วนราชการภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชี

นิติบุคคลที่จดทะเบียนต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2540 มีจำนวนรวม ทั้งสิ้น 9,933 ราย ธุรกิจที่จดทะเบียนเหล่านี้จำเป็นต้องใช้บริการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบ

บัญชีรับอนุญาต ทั้งที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่และที่อื่นๆ ในปี พ.ศ. 2540 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วประเทศมีทั้งสิ้นประมาณ 5,186 ราย เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ประกอบธุรกิจในที่อื่นแต่เข้ามาให้บริการในจังหวัดเชียงใหม่มีประมาณ 30 ราย

การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถือเป็นธุรกิจการให้บริการอย่างหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษไปกว่าธุรกิจทั่วไป เพราะจะต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด เช่น กำหนดวิธีการตรวจสอบการเสนอรายงานผลการตรวจสอบ กำหนดมรรยาทในการปฏิบัติงาน

นอกจากนั้น สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยมีแนวทางในการพิจารณาจำนวนรายของลูกค้าที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะลงนามได้เป็นอย่างสูงดังนี้

ผู้สอบบัญชี 1 คน	จำนวนผู้ช่วย	จำนวนรายสูงสุดไม่ควรเกิน
ทำงานบางเวลา	-	15
ทำงานเต็มเวลา	-	30
ทำงานเต็มเวลา	1	45
ทำงานเต็มเวลา	2	60
ทำงานเต็มเวลา	5	105
ทำงานเต็มเวลา	10	180

เมื่อพิจารณาจากปริมาณความต้องการใช้บริการและข้อจำกัดของการให้บริการในงานทั้งสองด้านซึ่งถือว่าเป็นงานบริการหลักของสำนักงานสาขาจังหวัดเชียงใหม่ยิ่งเป็นเหตุผลสนับสนุนให้มีการศึกษาถึงโครงสร้างต้นทุน-ผลตอบแทนในการลงทุนเพื่อให้บริการงานทั้งสองประเภท จากที่กล่าวมาแล้วว่าในการศึกษาในครั้งนี้จะมีการพิจารณาทั้งในแง่มุมมองในภาพรวมของสำนักงานและพิจารณาโดยแบ่งแยกตามประเภทของงานบริการ คือ งานบริการตรวจสอบบัญชี และงานบริการที่ปรึกษาและฝึกอบรม ในการพิจารณาโดยภาพรวมนั้นสามารถดำเนินการได้ตามปกติ แต่ในกรณีของการพิจารณาแบบแยกประเภทงานบริการนั้นมีข้อที่ควรต้องคำนึงถึงดังนี้

1. การแบ่งแยกรายได้ สามารถแบ่งแยกได้ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเนื่องจากข้อมูลทางการบัญชีได้บันทึกไว้โดยแยกรายละเอียดตามประเภทรายได้

2. การแบ่งแยกค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายบางรายการที่สามารถระบุได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวข้องกับงานบริการ ประเภทใด ก็ให้ใช้ข้อมูลตามความเป็นจริงที่บันทึกไว้ทางบัญชี ได้แก่

- เงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ จากโครงสร้างสำนักงานที่กล่าวมาแล้วในบทแรกจะเห็นได้ว่าพนักงานของสำนักงานสาขาจังหวัดเชียงใหม่ประกอบไปด้วย พนักงาน 2 กลุ่ม คือ

พนักงานสายวิชาชีพ และพนักงานด้านงานสำนักงานทั่วไป ในการปฏิบัติงานของพนักงานสายวิชาชีพซึ่งในปี พ.ศ.2540 มีจำนวน 7 คนนั้น แม้ว่าในบางครั้งจะมีโอกาสที่จะใช้พนักงานคนเดียวกันในการปฏิบัติงานบริการทั้ง 2 ประเภท แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคในการจัดสรรเงินเดือนและค่าตอบแทนของพนักงานดังกล่าวเนื่องจากมีการบันทึกตารางเวลาการทำงานโดยระบุรายละเอียดของการทำงานในแต่ละวันดังนั้นจึงสามารถจัดสรรได้ตามเวลาการทำงานจริง ส่วนพนักงานด้านสำนักงานทั่วไปซึ่งมีอยู่ 2 คน นั้นเป็นงานที่ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเพื่องานบริการใดแน่จึงจัดสรรโดยใช้อัตราส่วนรายได้ซึ่งคิดว่าจะให้ค่าเบี่ยงเบนน้อยมากเนื่องจากเงินเดือนและค่าตอบแทนในส่วนดังกล่าวมีน้อยมากเมื่อเทียบกับยอดรวม

- ค่าเดินทาง ค่ายานพาหนะ
- ค่าฝึกอบรมและสัมมนา
- ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์
- หนี้สูญ
- ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินอื่นที่สามารถระบุได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ซื้อมาเพื่องานบริการใดโดยเฉพาะ ยกเว้น อาคารและส่วนต่อเติมและติดตั้งในอาคาร ให้จัดสรรค่าเสื่อมราคาโดยใช้อัตราส่วนพื้นที่ใช้งาน
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงานใดโดยเฉพาะเช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าภาษีโรงเรือน เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ไม่มากเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ให้จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายของแต่ละงานบริการโดยใช้อัตราส่วนยอดรายได้